

este considerat fondatorul școlii violonistice franceze, iar lucrările sale îl recomandă drept unul dintre marii melodiști pre-mozartieni. Aron Cavassi și Iulia Cazacu au evidențiat acest lucru în ambele interpretări.

Iar dacă au început cu melodismul francez al secolului al XVIII-lea, au continuat cu polistilismul rus al secolului al XX-lea, mai exact cu *Cinci piese pentru două viori și pian* de Dmitri Șostakovici. Trebuie menționat faptul că au reușit să înfăptuiască trecerea stilistică într-o manieră destul de elocventă, mai ales pentru niște studenți de anul II.

Trecerea de la Franța barocă la Rusia modernă poate părea, într-adevăr, cea mai abruptă în această ecuație. În opinia mea, însă, cel mai impresionant aspect din prima jumătate a seriei este faptul că au reușit să calculeze și să echilibreze fiecare dintre cele *Cinci piese* astfel încât la final să poată fi văzute drept un întreg sonor. Acest lucru nu se putea întâmpla fără aportul Cătălinei Bordeanu, pianista a cărei tehnică am observat că s-a pretat extrem de natural pe toate cerințele compozitorului rus.

Probabil că de aceea atât de puțini interpreți tineri aleg să exceleze în domeniul muzicii de cameră. Deoarece, deși e o zonă plăcută publicului, vastitatea ei

poate descuraja mulți muzicieni curajoși. Însă nu pe toți, iar violoniștii Aron Cavassi și Iulia Cazacu au ales să-și pună în valoare tehnica și expresivitatea prin cea de-a treia lucrare, *Grand duo concertant op. 57 nr. 1 pentru două viori* de Charles de Beriot. Desigur, este evident faptul că lucrările au fost alese pentru a cuceri publicul, însă reținem că piesele de virtuozitate au efectul opus dacă nu sunt bine cântate.

Deși, aici, atât Aron Cavassi, cât și Iulia Cazacu, au impresionat cu *Grand duo concertant* și nu numai. Ultima lucrare, atât în 1 martie, cât și în 6 aprilie, a fost *Navarra* lui Pablo de Sarasate, o alegere surprinzătoare pentru un recital studențesc, mai ales având în vedere cantitatea și calitatea interpretărilor din cadrul stagiunii. Însă Iulia Cazacu, Aron Cavassi și Cătălina Bordeanu, au reușit să se prezinte excelent pentru actualul nivel al scenei muzicale românești. Sper, de asemenea, că au reușit să atragă atenția asupra

importantă muzicii de cameră în cariera unui muzician. Tot așa cum sper că publicul bucureștean va prefera duetele în locul duelurilor.

Cronici de **Petre FUGACIU**

Sabina-Iuliana Oprea, însemnele maturității interpretative

Vineri, 25 martie 2016, zi importantă cu reverberații sacre, am fost invitați în sala Teatrului de Operă și Balet *Oleg Danovski* din Constanța, să participăm la un eveniment cultural cu impact. Interesul a dovedit-o sala plină, îmbucurător pentru interpreți dar și pentru viitorul artei muzicale. Programul, gândit de către dirijorul invitat, Richard Sabino (S.U.A), reverențios pentru publicul românesc, a plăcut și onorat: George Enescu - *Rapsodia nr. 2 în Re major*, op. 11, Frédéric Chopin - *Concertul nr.1 pentru pian și orchestră în mi minor*, op.11, Ludwig van Beethoven, *Simfonia nr. 3 (Eroica)*.

Am înțeles ideea principală a programului, aceea de oglindire și

exprimare a principiilor muzicii populare, a izvoarelor perpetue ale melosului popular, în muzica cultă. Toate cele trei lucrări prezente în programul seriei, creații emblematice ale fiecărei stilistici, sunt o emanație savant concepută a congruenței dintre muzica cultă și cea a folclorului muzical. De la pupitrul dirijoral, Richard Sabino, a fost remarcat ca un corifeu ce are darul și arta conducerii și impresionării instrumentiștilor. Mișcările precise și elegante ne-au permis nouă să apreciem și să decodăm fiecare lucrare, după momentul istoric al creației. Lejeritatea și siguranța în conducerea lucrărilor ne confirmă palmaresul său, evidențiat și în programul de sală, prin trei calități: de instrumentist, dirijor, manager. Însemnele îndelungatei sale cariere muzicale, au fost evidente prin

concentrarea acestuia pe expresia, pe melodica și ritmica proprie fiecărei

lucrări din program. *Rapsodia nr. 2, Re Major*, op. 11, de George Enescu a fost original gândită, dirijorul exprimând cu destulă larghețe însemnele melosului popular românesc. Interpretarea *Simfoniei nr. 3*, de L. van

Beethoven, a transmis dramatismul, tensiunea, armoniile impetuase ale gândirii creatorului clasic.

Am trăit cu emoție intensă interpretarea pianistei Sabinei Iuliana Oprea. Câtă muncă și dedicare după cortina aplauzelor, câtă sudoare în spatele fluidității și a cascadelor de game și arpegii! Tânăra pianistă concertistă a construit cu empatie *Concertul nr. 1*, în mi minor, op.11, luând în considerare cel puțin cele două atitudini aidoma cu ale compozitorului polonez, tinerețea și depărtarea de patrie.

Revenirea Sabinei Iuliana Oprea în orașul natal este mereu o bucurie pentru publicul constănțean. Pianista și-a arătat dăruirea și priceperea de a cânta de mică, având ocrotirea și îndrumarea părinților, instrumentiști virtuozii și dedicați actului didactic, prof. Stelian Oprea și conf. univ. dr. Gabriela Oprea. Apoi, profesorii de la Constanța (prof. Alina Deleanu) și Cluj (prof. univ. dr. Daniel Goiți), i-au netezit calea, șlefuidu-i talentul emoționant, permițându-i temperamentului frumos să se exprime, să se evidențieze în repertorii variate și elaborate tehnic. După o bursă obținută la Academia *Sibelius*, din Helsinki, Finlanda (2013), Sabina Iuliana Oprea continuă la aceeași prestigioasă instituție academică, pentru următorii doi ani, la programul de Master, la clasa prof. univ. Hui Yng Liu Tawaststjerna.

Pianista a fost dăruită, cu o sensibilitate aplecare, cu un sunet cald, vibrant, îngrijit timbrat, modulată după stilistica interpretată. Velocitatea este întocmai pliată după

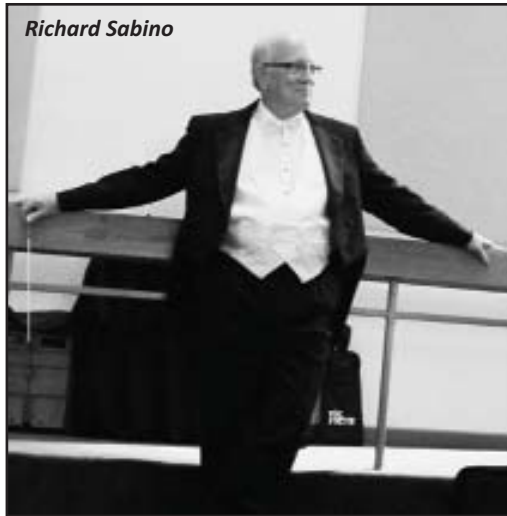
intențiile compozitorului romantic, când avântate, năvalnice, când lirice, fremătând de intensitatea trăirilor juvenile, căci Frédéric Chopin avea numai 30 de ani când a compus concertul. În ciuda tinereții interpretei, am asistat la o interpretare matură, ce a exprimat trăirea compozitorului, aflat în acel moment sub aripa dragostei pentru cântăreața Constantza Gladwoska. Cele trei părți

ale concertului, o arhitectură robustă cu o desfășurare sinuoasă aidoma istoriei frământate, revoluționare, în consens cu estetica avântată a Romantismului, au fost un demers al tinerei pianiste Sabina Iuliana Oprea de deplină efuziune romantică. Construcția concertului, oglindind vădit ritmuri bărbătești, au permis pianistei să aibă o interpretare proprie, conturând pasaje luminoase, trepidante, de bravură. Am remarcat de asemenea și capacitatea de control ritmic, în prima parte a Concertului și în cea de a treia, în desfășurarea impetuoasă a creației, dozat atât cât să recreeze imaginile de vâltoare și

reverie. Partea a doua, *Romanze-Larghetto*, ne-a învăluit prin alchimia plurinuanțelor de *piano*, prin arabescurile melodice dătătoare de imagini idilice, prin rafinamentul conturării cantilenelor.

O interpretare măiestrită a tinerei Sabina Iulian Oprea, ce atrage aplauzele noastre și dorința pentru o nouă revenire pe scena constănțeană.

Ruxandra MIREA

Richard Sabino

Emil Bâclea - De la Viață la Veșnicie

În apropierea vârstei centenare, ne-am despărțit de maestrul Emil Bâclea în prima zi de primăvară a lunii aprilie. Model de dăruire a întregii existențe pentru cauza nobilă a muzicii, Maestrul a devenit pentru noi toți exemplul perfect al iubirii de oameni. Până în ultima clipă de viață a trăit și simțit românește, a fost aproape de noi, care ne-am considerat discipolii săi. A fi ctitor înseamnă o personalitate vocațională capabilă să făurească, de la începuturi și până a desăvârșire, proiectul unei idei materializate în realitate. Din această perspectivă, Maestrul Emil Bâclea a fost un artist demn de urmat. Cartea e a fost scrisă de el în preajma împlinirii celor 90 de ani, **De la Utopie la Realitate** (Ed. Arta Grafică 2010), a înfățișat momentul de glorie spirituală din acești ani când, datorită ilustrului muzician, s-a înfăptuit

găsirea și intrarea enoriașilor în posesia unui locaș de cult, devenit astfel parohia ortodoxă a românilor din Bruxelles. Aflăm, citind paginile acestui volum, istoria excepționalelor eforturi întreprinse la Bruxelles, Paris și București, pentru împlinirea acestui ideal. Pilduitorul drum parcurs în viața sa îl cunoaștem din anterioare scrieri memorialistice ale Maestrului, publicate după 1990 și dăruite românilor. Muzician, aplaudat de-a lungul deceniilor în concertistica muzicală românească, refăcea din amintiri, mărturii și documente periplusul său existențial. Cu mai multe decenii în urmă iniția prima realizare de ctitor, fondarea celui dintâi liceu de muzică din București - astăzi Colegiul național „Dinu Lipatti”. De atunci, directoratul lui Emil Bâclea, a rămas punctul de reper al învățământului liceal muzical-artistic românesc. Au urmat inițierea de formații instrumentale, conduse în calitate de șef de orchestră, în România, Germania, Belgia. Un nume care a impus admirația ascultătorilor, Emil Bâclea a luptat mereu pentru ca

asemenea ctitorii să îmbine faima românilor cu desăvârșirea artei. Impresionante au fost acțiunile sale de interpret instrumentist și dirijor, dar în același timp și de organizator. Forță de muncă, inventivitate, tenacitate, unite cu omenia, generozitatea și unicitatea temperamentală definesc personalitatea lui Emil Bâclea, despre care, în țara natală, vorbim cu admirație și respect. Volum ce îi purta semnătura „**De la utopie la realitate, pe drumul Golgotei mele spre lumină**”, este o sinteză, o culminație a acestei ascensiuni sufletești. În istoria vieții sale, Catedrala Sfântul Nicolae din Bruxelles poate fi comparată cu ceea ce, în arta muzicii, este denumit simbolul „*Cadenței perfecte*”, ca efect de concluzie definitivă în componistica marilor creatori, de la Bach, Haydn, Mozart sau Beethoven și până în zilele noastre, momentul cernit al unei despărțiri pentru care nu vom afla împăcare.

Grigore CONSTANTINESCU